

5.9.2022

לכבוד
מר רפי אלמליח
מנכ"ל מנהל התכנון ויו"ר הולנת"ע

הנדון: תמ"א 13/ג – מתקנים חדשניים בים התיכון
הערות עמותת צלול

מצורפות הערותינו לתמ"א 13/ג, לקראת דיון הולנת"ע בהמלצה למועצה הארצית על העברת התוכנית להערות הועדות המחוזיות והשגות הציבור.

על חשיבותו של המרחב הימי ובעיקר על חשיבותו בעידן הנוכחי של משבר האקלים אין צורך להכביר כאן במילים. לצד זאת, אנו מודעים לחשיבות הדחיפות בקידום טכנולוגיות חדשניות, שיסייעו לקדם פתרונות להתמודדות עם משבר האקלים ולשמירה על הסביבה הימית בעידן של משבר אקלים, אותן התמ"א מבקשת לקדם במרחב הימי. הערותינו מכוונות לחשיבות של שמירה על איזון שיבטיח שתחושת הדחיפות לא תוביל לפגיעה בלתי הפיכה במערכות האקולוגיות במרחב הימי. שלא נעמוד במצב שבו "שופכים את התינוק עם המים". מכאן החשיבות של עמדת ארגון הגג שאינו מבקש למנוע את קידום התוכנית, אך מבקש לתקן אותה כך שתענה על דרישות החוק והפסיקה מתוכנית מפורטת, כדי שניתן יהיה להוציא מכוחה היתרים, ותספק הגנה סטטוטורית ראויה למרחב הימי.

1. לא ניתן לבסס את התמ"א על מסמך מדיניות המרחב הימי מדצמבר 2019

בעיה מקדמית שנבקש להפנות אליה את תשומת לב הועדה הוא התבססות התמ"א על "מסמך המדיניות למרחב הימי של ישראל" שאושר בולחוף בדצמבר 2019.

על פי דברי ההסבר לתמ"א, התוכנית מיישמת את קווי המדיניות בנושא הצמיחה הכחולה הנכללים ב"מסמך המדיניות למרחב הימי של ישראל" שאומץ בולחוף בדצמבר 2019. כך גם הפוליגונים המסומנים בתוכנית מתייחסים להגדרת השימושים ואזורי חיפוש במסמך המדיניות למרחב הימי.

מעמדו של המסמך המדובר נמצא כיום בהליך משפטי, עת"מ 21-03-53455 צלול נ' המועצה הארצית לתכנון ובניה, במסגרתו נתקפה סמכות הולחוף לאשר את המסמך. במהלך הדיונים הסכימו נציגי המדינה כי רובו של המסמך הוא מסמך חזון והמלצות חסר כל תוקף משפטי, שרק חלק קטן מסעיפיו נמצאים בסמכות הולחוף ויכולים לשמש אותה כמסמך המתווה לולחוף קווי מדיניות בעת שהיא דנה בתוכניות והיתרים. וכך נקבע בהחלטת בית המשפט מיום 22.2.22:

1. בפתח הדיון הובהר כי מסמך המדיניות כפי שפורסם אינו כולל הפרדה ברורה בין המדיניות שהולחוף מבקש להתוות במסגרת הסמכויות המוקנות לו על פי דין לבין אותם חלקים של המסמך שאינם מהווים אלא המלצה וחזון. בעוד שנראה כי אין פסול בפרסום הנחיות או אמות מידה לפעילותו של גוף תכנוני, והדבר אף רצוי מהסיבות שפורטו בתגובה המקדמית ובעמדת היועץ המשפטי לממשלה, שצורפה על ידי העותרת, הרי שפרסום של מסמך שהוא בגדר המלצה וחזון מחייב הבהרה כי מדובר בהמלצה וחזון ולא במסמך שהוא בעל נפקות חוקית במדרג כזה או אחר.

ובדיון הבא שנערך ביום 3.4.22 החליט בית המשפט כך :

3. על מנת להסיר ספק, עמדת המשיבים עד כה, העולה בקנה אחד גם עם הדברים שנאמרו בפתח מסמך המדיניות, היא שחלקו הגדול של מסמך המדיניות הוא אך בגדר חזון לעתיד והמלצה למתווה עתידי. יש להניח כי עמדה זו תובא גם לידיעת רשויות התכנון הרלוונטיות.

לצערנו עמדה זו הוסתרה עד עתה מועדות התכנון השונות, לרבות ועדה נכבדת זו, ולכן אנו מוצאים לנכון להציג אותה בפני הועדה כעת. בפועל, הולחף לא הייתה מוסמכת לקבוע קווי מדיניות בנושא הצמיחה הכחולה או לקבוע פוליגונים לאזורי חיפוש למתקנים ניסיוניים או לכל עניין אחר. במסגרת מסמך מעודכן שהוגש לבית המשפט, הבחינו נציגי המדינה בין רכיבים המהווים מדיני הולחף לרכיבים חסר תוקף משפט, ובאשר לנושא הצמיחה הכחולה נכתב על ידם במפורש כי אינם חלק ממדיניות בעלת תוקף משפטי: **”צמיחה כחולה** - בגדר המלצות, ראייה כוללת ומשלימה של המרחב הימי”.

2. הערות לגוף המסמך

ראשית נבקש להצטרף ולהדגיש את הערות ארגון הגג לעניין השטח הגדול שבו תתאפשר הקמה של מספר מתקנים גדול ביותר בו זמנית. בהתאם נבקש להדגיש את הצורך בצמצום מספר הפוליגונים מחד, ומאידך – צמצום של מספר המתקנים הגדולים שניתן להתיר בכל פוליגון, כמוגדר בסעיף 4.1.2(י).

סעיף	הערה	נוסח מוצע [תוספת באדום]
4.1.1 שימושים	שימושים של מלונאות ומסעדות הם בגדר שימושים פנאי ונופש שאינם מתאימים להגדרת מתקנים חדשניים ניסיוניים – ולכן נבקש להחריג אותם במפורש.	”הצבת מתקני ניסוי הכוללים מכשור למחקר ולניסוי שישמשו לצורכי מחקר ופיתוח כלכלה כחולה, בין השאר, בתחומים הבאים: ...פנאי ונופש חופי וימי, למעט מלונאות ומסעדות ...”
4.1.2 הוראות	התוכנית מגבילה את תקופת תוקף היתרי הבניה ואת האפשרות להארכתו אך לא כולל במניין זה את תקופה ההקמה. יש להגביל גם את תקופת ההקמה, שכן גם לפעולות ההקמה יש השפעות סביבתיות שיכולות להיות משמעותיות	”היתר בניה למתקן ניסוי יאושר לפרק זמן שלא יעלה על 24 חודשים. ... תקופת ההקמה לא תבוא במניין פרק הזמן האמור, אך לא תעלה על 6 חודשים ”.
4.1.2(ב)(4)	בין המתקנים שלא ניתן לאשרם מתקן הכולל אחסון דלקים, למעט אם כמות הדלקים מצומצמת ונועדה לשימוש שוטף. יש להגדיר רף עליון לכמות המירבית שנכנסת תחת הגדרת כמות מצומצמת.	”מתקן הכולל אחסון דלקים למעט מתקן הכולל אחסון דלקים מצומצם לתפעול שוטף, כגון: מיכל דלק נלווה הנדרש להפעלת המתקן/ גנרטור, ובכמות שלא תעלה על 200 ליטר דלק או שמן ”.
6.1 הוראות בינוי	התוכנית לא מגבילה את השטח המירבי למתקן בודד מתחת לפני המים. יש להוסיף	

	מגבלת גודל גם מתחת לפני הים, בין כהגדרה של מ"ר על הקרקעית או הגדרת נפח המתקן בעמודת המים.	
	לא ברור אם הכוונה בהגדרת המרחב היא להקמה ממזרח או ממערב לשוברי גלים מתוכננים או קיימים. ככל שמדובר בשוברי גלים קיימים – מכיוון שהמטרה היא לבחון חלופות ידידותיות יותר לסביבה משוברי גלים, אין היגיון להצמדתם לשוברי גלים קיימים שיש להם כבר השפעה קיימת בשטח.	6.1 פולגון זמני להגנת חופי ומצוקים
"תנאי להגשת בקשה להיתר מכח תכנית זו הוא קבלת חוות דעת של המשרד להגנת הסביבה בהתייחס להשפעתה הסביבתית של הבקשה ולצורך בבחינה סביבתית נוספת, זאת בהתאם למידע שיוגש על ידי היזם לעניין זה. חוות הדעת תכלול המלצות לאמצעי בקרה וניטור סביבתיים לאורך חיי הפרויקט. ... "	התוכנית מגדירה כתנאי להגשת בקשה צירוף חוות דעת של המשרד להגנת הסביבה בהתייחס להשפעה הסביבתית. יש להורות כי חוות הדעת תכלול גם המלצות לאמצעי בקרה וניטור סביבתיים במסגרת חיי הפרויקט	6.2(א)
	כפי שהובהר במסמך ארגן הגג – ליחידה הארצית לפיקוח על הבניה ולוועדות המקומיות אין יכולות פיקוח ימיות ולכן נדרש מענה לנושא הפיקוח והאכיפה. נבקש לחדד לעניין זה שההתייחסות בסעיף קטן א' לדיווח על ידי רשות הרישוי לולחוף ובסעיף קטן ב' לדיווח על ידי מנהל התכנון – יוצר חוסר וודאות ביחס לסמכויות הפיקוח והדיווח.	7 דיווח לולחוף

בברכה,

עו"ד חיה ארז
יועמ"ש צלול

יובל ארבל
סמנכ"ל צלול